

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Tarr Károly, valamint dr. Tarr Dávid Csaba ügyvédek által képviselt **felperesnek**, dr. Tóth D. Béla ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés** iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál 31.G.306.953/2009. szám alatt indult és a Fővárosi Bíróság 2.Gf.76.434/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 2.Gf.76.434/2010/5. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Pesti Központi Kerületi Bíróság 32.G.306.953/2009/18. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a alperesnek 15 nap alatt 774.300 (Hétszázhetvennégyezer-háromszáz) Ft másodfokú és felülvizsgálati együttes perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint az alperes mint megrendelő, valamint a perben nem álló K Kft. mint vállalkozó 2002. október 29-én „építési szerződést” kötöttek az alperes N u. 2. szám alatti bankfiókjának kialakítására. A szerződés 11.1. pontja szerint amennyiben a vállalkozó a munka elvégzéséhez alvállalkozót vesz igénybe, a megrendelő fenntartja magának a jogot arra, hogy az alvállalkozó vállalkozási díját az általa elvégzett tevékenységért közvetlenül maga egyenlítse ki a fővállalkozó díjának terhére.

A K Kft. mint megrendelő és a felperes mint az alperes által kiválasztott alvállalkozó 2003. november 25-én alvállalkozási szerződést kötöttek a fenti bankfiók átalakításának villamos kiviteli munkáira. A szerződés 11. pontjában kikötötték, hogy az alvállalkozó számlájának kiegyenlítéséig a leszállított és beépített anyagok és berendezések az alvállalkozó tulajdonát képezik. A felperes az alvállalkozási szerződést teljesítette. A felperes a 2004. április 20-án kelt levelében közölte az alperessel, hogy a fővállalkozó felé benyújtott számlái közül az

első rész-számla kivételével a többi kiegyenlített maradt, ezért kérte az alperest a számlái közvetlen kiegyenlítésére a fővállalkozó számlája terhére.

Az APEH Zala Megyei Igazgatósága a 2004. április 27-én kelt és az alperes által 2004. május 4-én átvett levelében közölte az alperessel, hogy a K Kft-nek az adóhatósággal szemben nagy összegű adótartozása halmozódott fel, egyúttal a K Kft-nek az alperessel szemben fennálló 15,074.868 Ft összegű követelését lefoglalta. A teljesítés várható időpontját, vagy annak akadályát az alperesi jogelőd 8 napon belül volt köteles az APEH által csatolt visszaigazolási lapon közölni.

Az alperes jogelődje 2004. május 28-án az APEH részére a fizetést teljesítette. Ezt követően június 1-i levelében tájékoztatta a felperest a követelés lefoglalásáról.

A felperes keresetet terjesztett elő az általa az alvállalkozói szerződés teljesítése során az ingatlanba beépített anyagok bruttó 4,061.315 Ft-os értéke, valamint kamatai összesen 6,270.487 Ft megfizetése iránt. Keresetét azzal indokolta, hogy a Kanizsa Kft-vel kötött alvállalkozói szerződésben a beépített anyagok tekintetében a tulajdonjogát fenntartotta, így a fővállalkozó által számlázott díj egy részével szemben a tulajdonjogára alapított igénye áll fenn. Hivatkozott továbbá arra, miszerint az alperes a Ptk. 4. §-ának /4/ bekezdésében foglaltak megsértésével kárt okozott. A keresetét elsődlegesen kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén terjesztette elő.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az adóhatósággal szemben a felperesnek kellett volna a jogorvoslatokat igénybe vennie.

Az elsőfokú bíróság bírósági meghagyást bocsátott ki az alperessel szemben, majd az utóbb kitűzött újabb tárgyalás elmulasztása miatt a bírósági meghagyást hatályában fenntartotta. A felperes mindezek birtokában 2008. február 12. napján azonnali beszédési megbízással leemelte a perbeli tőkekövetelést és annak járulékait az alperes számlájáról összesen 6,270.487 Ft összegben.

Az alperes igazolási kérelme folytán a bírósági meghagyást az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezte és a per érdemi tárgyalását elrendelte.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő 6,270.487 Ft tőke és járulécai visszafizetése iránt.

Az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság megismételt eljárásban hozott 31.G.306.953/2009/18. számú ítéletében a keresetet elutasította. Az alperes viszontkeresetének helyt adott és kötelezte a felperest az alperes javára 6,270.487 Ft tőke, ennek 2008. február 17-től járó késedelmi kamatai, valamint a

perköltségek megfizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. A másodfokú tárgyaláson a keresetét megváltoztatta és annak megállapítását kérte, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperessel szemben az N, Fő u. 2. szám alatti ingatlanon a felperes által végzett villamos kiviteli munkák során beépített anyagok és berendezések értéke erejéig.

A Fővárosi Bíróság a felperes fellebbezés folytán hozott 2.Gf.76.434/2010/5. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperessel szemben az N, Fő u. 2. szám alatti ingatlanán a felperes által végzett villamos kiviteli munkák során beépített anyagok és berendezések értéke erejéig. Megállapította, hogy ennek alapján a felperest megilleti az általa beszedett 6,270.487 Ft, amely 4,061.315 Ft tőkét, továbbá késedelmi kamatot és perköltséget tartalmaz. A másodfokú bíróság egyben az alperes viszontkeresetét elutasította.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kereset másodfokú eljárásban történő megváltoztatása nem minősül meg nem engedett keresetváltoztatásnak, tekintve, hogy a Pp. 247. §-a /1/ bekezdésének c) pontja lehetőséget biztosít arra, miszerint a fél a másodfokú eljárásban teljesítés helyett megállapítást követelhessen.

Megítélése szerint az általa korábban beszedett összeg a felperest kártérítés címén illeti meg, így az elsődleges kereseti kérelme megalapozott. Kifejtette miszerint az alperes a felperesnek a K Kft-vel szembeni tulajdonjog fenntartásáról tudott és arról is értesült, hogy a K Kft. az alvállalkozó számláit nem egyenlítette ki. Az alperes abban a helyzetben volt, hogy a K Kft-vel kötött vállalkozási szerződés 11.1. pontja alapján az alvállalkozó számláit közvetlenül kiegyenlíthette. Az alperes nem vitatta a felperes által perbe hozott anyagok beépítését és az összegszerűséget sem, továbbá, hogy az alvállalkozó által beépített anyagok és berendezések értéke az APEH részére kifizetett összegben benne szerepelt. Az alperes az APEH-el nem közölte a teljesítés akadályát bár arról tudomása volt. A másodfokú bíróság ezen alperesi mulasztást a Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdése szerinti általános együttműködési kötelezettség megszegésének értékelte. Ezáltal a felperesnek a keresetben megjelölt összegű kára keletkezett, így a kártérítésnek a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdésében írt feltételei fennálltak. A felperes által inkasszóval behajtott összeg és annak járuléka ezért a felperest megilletik. Mindezek együtt azt is jelentették, hogy az alperesnek a visszafizetés iránt előterjesztett viszontkeresete alaptalan.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül

helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a másodfokú bíróság ítéletének tényállása iratellenes, a másodfokú bíróság olyan tényre hivatkozott, amely nem képezte sem az első, sem a másodfokú eljárás során a bizonyítás részét, ugyanakkor ellentétes a becsatolt okiratokkal. Sérrelmezte, hogy a vállalkozási szerződések körében a másodfokú bíróság olyan új felelősségi alapot és elvárt magatartási formát hozott létre, amely merőben ellentétes az eddigi irányadó jogszabály értelmezéssel, illetőleg bírósági gyakorlattal.

Nem vitatta, hogy az általa kötött vállalkozási szerződésben mint megrendelő kikötötte magának a jogot, hogy az alvállalkozó számláját közvetlenül egyenlíthesse ki és azt sem, hogy tudomása volt a tulajdonjog fenntartásának az alvállalkozói szerződésben való kikötéséről is. Előadta, hogy a felperes a 2004. április 20-án kelt levelében kérte az alvállalkozói számlájának közvetlen kielégítését, ekkor azonban a fővállalkozó az alvállalkozó számlájának kiegyenlítésével „néhány hetes késedelembe volt”, ellene sem csőd-, sem felszámolási eljárás nem volt folyamatban. Az APEH a 2004. április 27-én kelt felhívásában a fennálló 15,074.878 Ft vállalkozói díj erejéig lefoglalta a fővállalkozó vállalkozói díj követelését. A lefoglalt összeg átutalását 2004. május 28-án teljesítette, a követelés lefoglalásáról írásban 2004. június 1-i levelében értesítette a felperest. Azt megelőzően azonban szóban és telefonon is történt értesítés a foglalásról, állítása szerint ezt a felperes törvényes képviselője elismerte.

Hivatkozott arra, hogy a felperes időben értesült a foglalás tényéről „tájékoztatást kapott a végrehajtási kifogás előterjesztésének lehetőségéről” ezt azonban a felperes elmulasztotta. Mulasztása jogkövetkezményeit az alperesre nem háríthatja át.

A másodfokú bíróság az alperes kártérítési felelősségének fennállását állapította meg arra alapítva, hogy az alperes az APEH-el nem közölte a teljesítés akadályát, noha erre lehetősége volt. A perben nem volt bizonyítás tárgya, hogy a közlés megtörtént-e. Az alperes ezért nem csatolta be a bizonyítékokhoz a felülvizsgálati kérelemhez mellékelte az APEH-nek 2004. május 26-án küldött levelét, amelyben tájékoztatta az APEH-t a tulajdonjog fenntartásáról, ezzel megítélése szerint eleget tett a Ptk. 4. §-ában írt együttműködési kötelezettségének. Állítása szerint egyébként nem volt jogi lehetősége a lefoglalt összeg visszatartására, ezzel szemben a felperesnek volt lehetősége és joga az APEH-el szembeni igényei érvényesítésére. A másodfokú bíróság a Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdésében foglaltak megsértésén túl más felróható magatartást vele szemben megállapítani nem tudott.

Előadta, hogy a Fővárosi Bíróság a perbe hozott döntésével újrafogalmazta a megrendelőnek az alvállalkozók irányában fennálló

felelősségét. Az eddigi bírói gyakorlat egységes volt abban a kérdésben, hogy az építési-vállalkozási tevékenység keretében az alvállalkozó és a vállalkozó nem minősül kereskedőnek, illetőleg kereskedelmi forgalmon kívüli egyéb eladónak, a megrendelő pedig vevőnek. A vállalkozó, illetőleg alvállalkozó által beépített anyagok tulajdonjoga átszállása kérdésében ezért nem lehet alkalmazni az adásvétel szabályait, így különösen a tulajdonjog fenntartásának szabályait.

Végezetül megjegyezte súlyos eljárási szabálysértést követett el a másodfokú bíróság azzal, hogy a tárgyalás berekesztése és az ítélethirdetés időpontjának kitűzése után az ítélet kihirdetése előtt újból megnyitotta a tárgyalást és tájékoztatta a felperest a keresetváltoztatás lehetőségéről.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

.-.-.-.-.-

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és azt a következők szerint jogszabálysértőnek találta.

A jelen felülvizsgálati eljárásban a Kúriának is abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a Ptk. 4. §-ában írt együttműködési kötelezettség megsértése miatt fennáll-e a felperes kártérítési felelőssége az alperessel szemben.

A Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdése szerint a kártérítésnek három konjunktív feltétele van, nevezetesen a károkozó jogellenes magatartása, a kár bekövetkezése, valamint a jogellenes magatartás és a kár közötti okozati összefüggés.

A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróság nem iratellenesen, nem a logika alapvető szabályainak megsértésével rögzítette, hogy az alperes nem közölte az APEH-el elvárható módon a teljesítés akadályát a foglalást követően.

A felperes tájékoztatta az alperest, hogy az általa megvásárolt és az alvállalkozói szerződés alapján a felperes ingatlanába beépített anyagokon és berendezéseken az alvállalkozói számla kiegyenlítéséig a tulajdonjogát fenntartotta, így a fővállalkozó végszámlájában szereplő anyagérték őt illeti meg. Erről az alperesnek az APEH-et teljes körűen, a követelt összeg teljes megjelölésével az igénybejelentő adatainak közlésével és az általa bejelentett igény jogcímének pontos meghatározásával kellett volna tájékoztatnia. Ennek a 2004. május 26-án kelt bejelentés nyilvánvalóan nem felel meg. Egyébként is a fenti bejelentés csak a felülvizsgálati eljárásban került csatolásra. A felülvizsgálati eljárásban pedig

bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati eljárásban csatolt bizonyíték figyelembe nem vehető.

A Kúria egyetértett abban is a másodfokú bírósággal, hogy az alperes által a felperesnek küldött tájékoztatás sem felelt meg a Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdésében írt együttműködési kötelezettség előírásainak.

Az alperes az iratok tanúsága szerint 2004. május 4-én vette kézhez az APEH 2004. április 27-én kelt követelés foglalását. A Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdésében írt együttműködési kötelezettség maradéktalan teljesítését az jelentette volna, ha a foglalásról írásban haladéktalanul értesíti a felperest, nem pedig azt követően, hogy 2004. május 28-án a 15,074.868 Ft-ot átutalta az APEH számlájára. Az általa eszközölt teljesítésről is tájékoztatni kellett volna a felperest. A felperes tájékoztatására bizonyíthatóan az F/13. sorszám alatt csatolt 2004. június 1-én kelt levéllel került sor. Azt a körülményt, hogy korábban szóban, vagy telefonon az alperes értesítette volna, a felperes a 18. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozatában kifejezetten tagadta.

Megállapítható tehát, hogy sem az APEH-nek adott tájékoztatás, sem pedig a felperesnek bizonyítottan elküldött értesítés nem felelt meg a Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdésében írt együttműködési kötelezettség követelményeinek, ezért jogsértés nélkül állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az alperes a Ptk. 4. §-ának /1/ bekezdésében írt együttműködési kötelezettségét megsértette. Az együttműködési kötelezettség megsértése olyan felróható magatartás, amely - amennyiben annak a Ptk. 339. §-ának /1/ bekezdésében írt további feltételei fennállnak - megalapozza az együttműködési kötelezettséget megszegő fél kártérítési felelősségét.

A jelen perben a fentiek szerint az alperes jogellenes magatartása bizonyítást nyert és az anyagkiírás, valamint a tételes költségvetés alapján a kár összege - a tulajdonjog fenntartással beépített anyagok és berendezések értéke - is megállapítható, nem vitatott összegű volt. A Kúria megítélése szerint azonban hiányzott az alperes felróható magatartása és a kár bekövetkezése között az okozati összefüggés az alább kifejtettek szerint.

Az alperes a fővállalkozási szerződésben csak az alvállalkozók számlája közvetlen kielégítésének jogát tartotta fenn, nem vállalt azonban erre kötelezettséget. A felperes mint alvállalkozó nem volt szerződéses kapcsolatban az alperessel, így az alperes ez irányú kötelezettsége szerződés alapján nem állt fenn. A 2004. április 20-i felperesi igénybejelentés időpontjában a fővállalkozó számlakövetelése még nem vált esedékessé, az az APEH 2004. április 27-i levele szerint 2004. június 1-én vált esedékessé, ekkor azonban a követelés már foglalás hatálya alá került. A lefoglalt követelést az alperes még részben sem fizethette ki az arra igényt támasztó felperesnek, mivel ezzel a kétszeres fizetés veszélyének

tette volna ki magát (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 112. § /1/-/2/ bekezdése).

A követelés lefoglalása miatt a felperes nem élhetett az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 159. §-ának a foglalás időpontjában hatályos szövegezésében írt jogintézménnyel a végrehajtási kifogással, mert arra csak az adóvégrehajtó (az adóhatóság megbízásából eljáró bírósági végrehajtó) törvénysértő intézkedése esetében kerülhetett volna sor, az adós követelésének lefoglalása azonban önmagában jogellenes cselekménynek nem tekinthető. A tulajdonjogára alapított igényét a felperes az APEH-el szemben a Pp. 371. §-ának /1/ bekezdése szerinti igényperben érvényesíthette volna és tulajdonjogának bizonyítása mellett kérhette volna a lefoglalt követelés vitatott részének feloldását a foglalás hatálya alól. A bírói gyakorlat szerint ugyanis adóügyi végrehajtási ügyben is lehet végrehajtási igénypert indítani (BH.1996/374.). A felperes a foglalásról 2004. június 1-én értesült, így az alperes késlekedése a foglalásról való tájékoztatással nem befolyásolta az igénye APEH-el szembeni érvényesítésében. A felperes ezt elmulasztotta, a mulasztása következményeit az alperesre nem háríthatja át.

A Kúria nem osztotta a felülvizsgálati kérelemben foglaltakat a tekintetben, hogy a másodfokú bíróság „újrafogalmazta” a megrendelőnek az alvállalkozók irányában fennálló felelősségét. Ez a megállapítás ellentétes a jogerős ítélet tartalmával.

A másodfokú bíróság nem sértette meg a Pp. szabályait akkor, amikor a másodfokú eljárásban megfelelően irányadó Pp. 145. § /3/ bekezdése nyújtotta lehetőséggel élt és a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyitotta. Erre azért került sor, mert tisztázni tartotta szükségesnek, hogy a felperes az általa követelt összeg birtokában van-e. A kijavítani nem kért tárgyalási jegyzőkönyv szerint a másodfokú bíróság nem tájékoztatta a felperest a keresetváltoztatás lehetőségéről, hanem a felperes módosította a keresetét, amelyre az alperes által sem vitatottan az adott ügyben lehetőség volt, mert még a 2010. évi CLXXXII. törvény 116. §-ával módosított Pp. 247. §-a nem volt alkalmazandó.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának /4/ bekezdése szerint hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító ítéletét - eltérő indokolás mellett - helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme sikeres volt, ezért a felperes a Pp. 78. §-ának /1/ bekezdése szerint köteles az alperesnek a másodfokú és a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. Az alperes másodfokú és felülvizsgálati perköltsége az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetékköltséget, valamint a

32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a /2/ bekezdésének a) pontja és /5/ bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Budapest, 2012. február 21.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk. bíró